

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקכ

ערב שבת קודש
פרשת תישא
ט"ו באדר ה'תשע"ב

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

את, ואת, המופיעות שם לרוב (בפסוקים יא"ט),
שבחלקן מנוקדת האל"ף בצירה ובחלקן בסגול,
ושלא להחליף מזה לזה.

ויקהל', יש לשים לב להימנע מהבלעת אותיות
בתיבות "בני | ישראל", וכן (בקריאה במבטא
אשכנזי) לקרוא בניקוד הנכון כל אחת מהמילים:

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת תשא

ט"ז באדר

* בקריאת פרשת העגל⁵ מנמיכים מעט את הקול⁶, אבל יש להקפיד שגם אז יוכל כל הציבור לשמוע את הקריאה היטב.

* יש לשים לב: המילה 'העלית' מופיעה פעמיים בפרשתנו: באמצע פרשת העגל (לב, ז), וב"פיוס" שאחריה (לג, א). בפעם הראשונה מנוקדת הלמ"ד בצירה ("העלית"), ואילו בפעם השנייה – בחיריק ("העלית").

הפטרה: מתחילים מ"וישלח אחאב" (מלכים א יח, כ"ט).

תפילת מנחה: בקריאת התורה בראש פרשת

(4) כך מופיע תמיד שם הפרשה בנותרת בתורה אור וכו' עד לקוטי שיחות וספרי השיחות תשמ"ז-נ"ב, וזאת גם במקרים שבפנים השיחה משתמש הרבי בשם "כי תשא" ("כי" – כן הוא בסדר תפילות כל השנה שבסו"ס אהבה ברמב"ם. וראה לקוטי שיחות ח"ה עמ' 57 הערה 1) – ראה שה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 280. תש"נ ח"א עמ' 362. תשנ"ב ח"ב עמ' 424 והערה 23. רק בלוח 'היום יום' (ובילקוט-כיס באנגלית לשנת תש"ג) נקראת הפרשה "כי תשא". (5) עליית 'שני' נמשכת עד סוף מעשה העגל, כיוון שבני לוי לא חטאו בעגל (כנה"ג ס' תכח, מג"א שם. והוא ע"ד המובא במשנ"ב ס' קלח ס"ק ה, מספר חסידים ס' תש"ע [לפנינו – ס' תשס"ח], שלא לקרוא לעיוור ר"ל בפרשת 'עוורת').

(6) עצם המנהג הובא במג"א ס' תכח ס"ק ח בשם כנה"ג. אלה הקטעים שקוראים בקול נמוך: מ"וירא העם" עד "לגוי גדול" (לב, א'), וחוזרים לקרוא ("ויחל משה...") כרגיל, ושוב בקול נמוך מ"וישמע יהושע" עד "מהר חורב" (לב, ז'לגו), וחוזרים לקרוא כרגיל – כן המנהג נפוץ, גם בין אנ"ש ובבית-חינו. הפרטים – מהרה"ר ר' יוסף-יצחק שיח"ל אופן. המקור – בפריחדש ס' תכח ס"ק ז (בשניונים קלים). וראה מנהגים שונים בלוח 'דבר בעתו'. ולפלא שלא מצאתי מנהג זה כלל בס' שערי-אפרים.

(7) ספרי-המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד.

'מרבין בשמחה' כיצד?

"...כל יהודי יוסיף בכל ענייני שמחה, הן בנוגע לעצמו, והן בנוגע לשמח אחרים (כידוע¹, ששלימות עניין השמחה היא דווקא יחד עם אחרים).

"ולכל לראש – עלידי הוספה ב'פיקודי ה' ישרים משמחי לב', לימוד התורה, נגלה תורה ובפרט פנימיות התורה. ו'תלמוד גדול שמביא לידי מעשה' – קיום המצוות בהידור.

"ועוד, וגם זה עיקר – שעלידי 'מרבין בשמחה' בתורה ומצוות, יתווסף גם ב'מרבין בשמחה' בפשטות, גם בעניינים הגשמיים ועלידיהם, כפי ההוראה עליפי השולחן-ערוך.

"הן לשמח את עצמו והן לשמח את זולתו, החל מבני-ביתו: הבעל יוסיף בלשמח את אשתו, וההורים – בפרט האב – יוסיפו בלשמח את ילדיהם בעניינים המשמחים את הקטנים (על-פי טבע) כפסק השולחן-ערוך², וגם – להוסיף בלשמח יהודים אחרים שסביבו..."³

(1) "ראה רמב"ם הל' יו"ט פ"ו הי"ח".
(2) "פסחים קט"א. רמב"ם שם. טוש"ע או"ח ס' תקכ"ט ס"ב. שו"ע אדמו"ר הזקן שם ס"ז" [שם פורט: הקטנים – נותן להם קליות ואגוזים (ובסהמ"צ להרמב"ם מ"ע נד – פירות ומיני מתיקה, וראה נטעי גבריאל הל' יו"ט ח"ב פנ"ג הע' יז), והנשים – קונה להם בגדים ותכשיטין כפי ממונו, והאנשים... אין יוצאין ידי חובת שמחה אלא בין...].
(3) ספר השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 391 (כולל ההערות שהובאו במרכאות).

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט"ו באדר ה'תשע"ב - כ"ב באדר ה'תשע"ב

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ו באדר	הלי יסודי התורה פרק ז-ט.	מצות לא תעשה. א מצוה ראשונה.. קנב שלא לשבור.. בו.	מל"ת סג. סה. מ"ע קעב.
ש"ק	ט"ז באדר	פרק יו"ד. הלי דעות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	קנב שלא להוציא.. רמד שלא לגנוב.. ממון.	מל"ת סד. מ"ע ח. ו. רו.
א'	י"ז באדר	פרק ג-ה.	רמה שלא לגוול.. שסה שלא ירבה.. מאד. אלו הם.. ובין לא תעשה.	מ"ע רו. מל"ת שב. מ"ע רה.
ב'	י"ח באדר	פרק ו-ז. הלי תלמוד תורה.. בפרקים אלו. פרק א.	וראיתי לחלק.. ספר המדע הלכותיו.. ספר נשים.. וחי מצות לא תעשה.	מל"ת רנו. שא. דש. שה.
ג'	י"ט באדר	פרק ב-ד.	ספר קדושה הלכותיו.. ספר קרבנות.. וייט מצות לא תעשה.	מ"ע יא.
ד'	כ' באדר	פרק ה-ז.	ספר טהרה הלכותיו.. ספר שופטים.. בעזרת ש-די.	מ"ע רט.
ה'	כ"א באדר	הלי עבודת כוכבים וחוקותיהם.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	משוך חסדך וגוי.. ספר המדע והוא ספר ראשון.. הלי יסודי התורה.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת י. מזו. ס. ו. ה. ב. ג. ד. טו. מ"ע קפו. מל"ת כג. כד.
ו'	כ"ב באדר	פרק ד-ו.	פרק ב.	מל"ת טז. יז. יח. יט. כ. כא. כו. כז. כח. כט. יד. ח. ט. ז.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ט"ו באדר	4:00	4:47	5:08	6:06	8:53	11:52	12:22	5:44.3	6:08
ש"ק, ט"ז באדר	3:58	4:46	5:07	6:04	8:53	11:51	12:21	5:45.0	6:09
א', י"ז באדר	3:57	4:45	5:06	6:03	8:52	11:51	12:21	5:45.8	6:10
ב', י"ח באדר	3:56	4:43	5:05	6:02	8:51	11:51	12:21	5:46.5	6:11
ג', י"ט באדר	3:54	4:42	5:03	6:01	8:50	11:51	12:21	5:47.2	6:11
ד', כ' באדר	3:53	4:41	5:02	5:59	8:49	11:50	12:20	5:47.9	6:12
ה', כ"א באדר	3:52	4:39	5:01	5:58	8:49	11:50	12:20	5:48.6	6:13
ו', כ"ב באדר	3:50	4:38	4:59	5:57	8:48	11:50	12:20	5:49.3	6:13

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות. ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסיודרו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תישא	5:07	6:20	5:22	6:22	5:13	6:21	5:25	6:23
ויק"פ / פרה	5:12	6:25	5:27	6:27	5:18	6:27	5:30	6:28

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעיריאגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יור: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

מעלת השבת שלאחר פורים

כוחה של שמחת פורים אינו מוגבל לימי הפורים בלבד • על-ידי מסירות הנפש שהיתה בפורים הגיעו לבחינת "אורה" – המקור לאור התורה • מעלת השבת בנתינת הכוח מלמעלה למה שאפשר להשיג על-ידי עבודת המטה, ומעלת הפורים – בנחת הרוח המגיעה בעצמותו יתברך על-ידי מסירות נפש • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אותם בו ביום . . ואין עושין סעודת פורים עד יום אחד בשבת⁵ – היינו ששמחת (סעודת) פורים (וכן משלוח מנות⁶ שקשור עם סעודת פורים) היא ביום ט"ז אדר. ומקור הדברים – בירושלמי⁸: "ויעשו אותן (סעודות דפורים) בשבת . . לעשות אותם ימי משתה ושמחה⁹ (משמע דבעשייה תלוי הדבר), את ששמחתו תלויה בבית-דין (אימת יקבעו ראש-חודש אדר ויהיה י"ד בו פורים), יצא זה ששמחתו תלויה בידי שמים" (שאין צריך קידוש בית-דין ואין ניכר שקובעין אותה לשמחה שבלאו הכי יום שמחה הוא).

וכן הובא על זה⁹ הטעם ש"אין מערבין שמחה בשמחה¹⁰, שהרי יום השבת הוא יום שמחה,

א. יום שבת קודש זה, שחל בט"ז אדר, שייך עדיין לימי הפורים – כי אף ששנינו¹ "מגילה נקראת ב"א ב"ב ב"ג ב"ד בט"ו לא פחות ולא יותר", הרי זה רק לעניין מקרא מגילה, מה שאין כן לעניין שמחת פורים שנמשכת גם לאחר כן. והעניין בזה – שנוסף לכך ששנינו² "משנכנס אדר מרבין בשמחה", שקאי על כל החודש כולו, גם לאחר ט"ו בו, ובלשון הכתוב³ "החודש אשר נהפך להם גו' לשמחה", ושמחה זו היא מצד ימי הפורים, הנה גם שמחת פורים עצמה יכולה להיות בט"ז אדר:

"כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון . . קורין בט"ו"⁴. "יום חמשה עשר שחל להיות בשבת, אין קורין המגילה בשבת אלא מקדימים לקרותה בערב שבת. וגובין מעות מתנות עניים ומחלקים

(5) שם ס"ז.

(6) ראה פרטי הדעות בזה – בנו"כ השו"ע שם.

(7) ראה תרומת הדשן סק"א. נת' בלקו"ש חט"ז ע' 367 ואילך.

(8) מגילה פ"א ה"ד (ובקה"ע).

(9) ראה פר"ח א"ח שם. ועוד.

(10) מו"ק ח, ב. וראה אנציק' תלמודית בערכו. וש"נ.

וידוי הכלול בתפילה / המענה המקורי

וידוי הכלול בתפילה

בספר המנהגים (עמ' 11): "אין מכין על החזה – באמירת 'סלח לנו' – בכל תפילה שאין אומרים תחנון אחריה, היינו גם לא בערבית דכל השנה" (וראה סקירה בנושא בס' 'חקרי מנהגים' ח"א עמ' מז). ונשאלתי, אם אכן אמירה זו דינה כווידוי, הרי חייבים לאומרה (גם שלא בשמונה-עשרה) בעמידה דווקא (ללא סמיכה), וכן ("טוב") לשחות בה כמו ב'מודים', כנפסק בדין הווידוי, בשולחן-ערוך רבינו סי' תר"ז ס"ז.

ואם כן הוא, צריך להבין מדוע אין מנהגנו לשחות ב'חטאנו, פשענו' של ברכת 'סלח לנו', שלכאורה אין בעיה לשחות באמירתם, כיון שהם באמצע ברכה (ראה בשו"ע רבינו סי' קיג ס"א-ג). ומסתבר שאין זה אלא מעין וידוי, ולא וידוי ממש, שהרי אומרים זאת בשמו"ע גם בימים שאין אומרים בהם תחנון כלל.

ויש לעיין בכמה אמירות הדומות לזו, כגון: האמירה "רחום וחנון חטאנו לפניך" למנהגנו – לפני נפילת אפיים (וראה 'התקשרות' גיליון תשכ"ג ס"ע 18). 'סלח לנו... חטאנו... פשענו... שאחרי י"ג מידות (בסליחות). ביהירצון שאומרים אחר תהילים: "שחטאנו ושעווינו ושפשענו לפניך".

מענה הרבי – עדכון

באג"ק כרך כה (ז"ע) עמ' רסא, נדפס מענה לרב אשר-לעמיל שי' כהן: "בתמהון גדול קראתי שאלתו במכתבו מיום [טו"ב תמוז] בנוגע לשירת נשים – ופס"ד ברור לאיסור בש"ס ופוסקים" (עכלה"ק). ובשוליה-גיליון כתב המהדיר: "מצילום כתי"ק, על גיליון מכתב... מטו"ב תמוז תשל"ג". פרשת העניין וצילום המכתב המקורי, שהוא מכתב רגיל עם תאריך ופנייה אישית, נדפסו (אחרי הדפסת הכרך הנ"ל) ב'התקשרות' גיליון תש"ד (עש"ק פ' בשלח תשס"ח) עמ' 15-14, וכנראה ראה המהדיר רק טיוטה שנשמרה במזכירות.

עכ"פ במכתב הנ"ל נכתב בכמה שינויים מהנדפס באג"ק הנ"ל: "מיום י"ז תמוז – יהפך לששון ולשמחה-שפס"ד... (ההדגשה שלי), ויש לזה גם המשך (עוד שלושה קטעים), עיי"ש.

כדאיאת בספרי¹¹ "וביום שמחתכם אלו השבתות", ולכן אין לעשות סעודת (שמחת) פורים בשבת, שלא לערב שמחת פורים בשמחה של שבת. ובפרט ששמחת שבת ושמחת פורים הם ב' סוגי שמחה, ששמחת שבת תלויה בידי שמים, כי "שבת מקדשא וקיימא"¹², ושמחת פורים תלויה בבית-דין, כמו כל המועדים ש"ישראל דקדשינהו לזמנים"¹³, הרי בודאי שאין לערב אותם.

ב. אמנם עדיין צריך להבין:

האמור לעיל הוא טעם על זה שאין עושים סעודת פורים ביום השבת עצמו; אבל מהו הטעם שמאחרין סעודת פורים ליום ראשון שאחר השבת, ולא מקדימין אותה לערב שבת, כמו מקרא מגילה ומתנות לאבינונים שמקדימין לערב שבת?

ונקודת הביאור בזה – שמעלת פורים גדולה יותר ממעלת שבת, ולכן הסדר הוא שתחילה צריך להיות יום השבת, ואחר כך יכולים לבוא לעניין פורים (שמחת פורים שלאחרי השבת).

על דרך המבואר בדרושי חסידות¹⁴ בפירוש מאמר רז"ל¹⁵ מילה בשמיני כדי שתעבור עליו שבת אחת, שמילה היא למעלה משבת, ולכן צריך שתעבור עליו שבת אחת תחילה, ואז יכול לבוא לעניין המילה שלמעלה מעניין השבת – אלא, שהעילוי של פורים לגבי שבת מתבטא בעיקר בשמחת (סעודת) פורים שזמנה לאחרי השבת, מה שאין כן מקרא מגילה שזמנו לפני השבת.

ג. ובהקדמה – שמצינו כמה חילוקים בין מקרא מגילה לשמחת (סעודת) פורים:

א) החיוב במקרא מגילה הוא לקרותה ביום ולשנותה בלילה¹⁶, פעם אחת בלילה ופעם אחת ביום, ותו לא. מה שאין כן חיוב שמחת פורים הוא

במשך כל היום כולו¹⁷.
ב) מקרא מגילה הוא באופן של הגבלה – שצריך לדקדק באמירת (ושמיעת) כל התיבות כדבעי¹⁸, מה שאין כן שמחת פורים היא באופן שלמעלה ממדידה והגבלה – "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע"¹⁹.
ג) הזמן של מקרא מגילה מוגבל מי"א עד ט"ו, לא פחות ולא יותר, מה שאין כן שמחת פורים שמצינו גם בט"ז, וגם בכל החודש כולו (כנ"ל).

ד. ויש לבאר זה על-פי המוזכר לעיל (בהתוועדות פורים²⁰) ממאמר אדמו"ר הזקן משנות תקס"ג-ס"ד דיבור-המתחיל ליהודים היתה אורה²¹, וזה-לשוננו: ליהודים היתה אורה²² וכו', יש להבין מהו לשון אורה בלשון נקבה, ולא אמר אור. אך העניין הוא דפירוש אורה הוא מלשון מאירה, שממנו נמצא מציאות האור, והוא לשון מפעיל, כמו מאכיל משכיל כו'.

וביאור הדברים הנה תחלה יש להקדים עניין אחד, והוא, אשר יש ב' מדריגות באתערותא-דלעילא, הא' הבא מסיבת אתערותא-דלתתא, והב' הבא מצד עצמה בלא אתערותא-דלתתא. ויש להבין לכאורה מה הצורך באתערותא-דלתתא מה שיכול להיות אתערותא-דלעילא מצד עצמה. אך העניין הוא דעלידי אתערותא-דלתתא גורם מדריגה היותר גבוה באתערותא-דלעילא בבחינת העצמות – מאתערותא-דלעילא שמעוררת מצד עצמה בלבד כו'.

והטעם הוא לפי שנעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחלתן²³, כידוע על פסוק אשת חיל עטרת בעלה²⁴, נקבה תסובב גבר²⁵ כו', דבינה יתירה ניתנה לאשה כו'²⁶, עד שמחת העלאת מ"ן שלה

(17) ראה שיחת פורים שנה זו ס"ה (לעיל ע' 120 ואילך).

(18) ראה שו"ע שם סתר"צ ס"ג ואילך.

(19) שם סתר"צ ס"ב.

(20) סל"ו (לעיל ע' 143).

(21) נדפס (לאח"י) במאמרי אדה"ז תקס"ד ע' סב ואילך.

(22) אסתר ח, טז.

(23) ספר יצירה פ"א מ"ז.

(24) משלי יב, ד.

(25) ירמיה' לא, כא.

(26) נדה מה, ב.

כלומר, אדם שנמצא במעלה עליונה יותר – צריך להיזהר יותר במעשיו. אי-לזאת, ביום השבת, כשכל ישראל שרויים במעלה עליונה יותר, שהרי ניתנת להם אז נשמה יתרה, מצווים הם במשנה זהירות. לכן מזהיר הכתוב – "ושמרו בני-ישראל את השבת": ביום השבת צריכים להישמר ולהיזהר בתורה ובמצוות יותר מבשאר ימות השבוע.

(אור התורה כרך ו, עמ' א'תתקס"א)

ושמרו בני-ישראל את השבת לעשות את השבת (לא,טז)

הכתוב מלמדנו שיש שתי בחינות בשבת:

הראשונה – "ושמרו בני-ישראל את השבת", היינו שקדושת השבת קיימת מצד עצמה, וצריכים רק לשמור עליה. על בחינה זו אמרו רז"ל (ביצה יז) "שבת מיקדשא וקיימא" (השבת – קדושה קיימת). השנייה – "לעשות את השבת", שישאל "עושים" את השבת. כלומר, עלידי עבודתם הם 'ממשיכים' תוספת קדושה ביום השבת, יותר ממידת קדושתה מצד עצמה.

(ספר המאמרים ת"ש עמ' 81)

ויתן אל משה ככלותו לדבר אתו בהר סיני שני לוחות העדות (לא,יח)

מתן הלוחות למשה היה ביום הארבעים לעליית משה להר, כשגמר הקב"ה את לימודו עמו ("ככלותו"). הרי שעד יום הארבעים למד הקב"ה עם משה, ורק אז נתן לו את הלוחות. לפנינו לימוד נפלא: בני-ישראל עשו את העגל ביום הל"ט לעלייתו של משה להר. נמצא שגם לאחר שעשו את העגל עדיין הקב"ה למד עם משה את התורה (כדי ללמודה אחר-כך לישראל), וכמו-כן מסר לו אז את הלוחות כדי שימסרם לבני-ישראל! ללמדנו: מחובתנו להשפיע על הזולת בענייני תורה ומצוות גם כאשר מצבו הרוחני רחוק מלהיות כדבעי.

(ליקוטי שיחות, כרך יא, עמ' 179)

וירא את העגל ומחולות, ויחר אף משה וישלך מידו את הלוחות (לב,ט)

צריך ביאור: הרי הקב"ה הודיע למשה בהיותו בהר סיני שבני-ישראל עשו את העגל, ואם כן למה רק לאחר שראה את העגל ומחולות שבר את הלוחות? אלא כל זמן שהיה משה בהר, היה מופשט ומנותק מכל ענייני העולם ולא היה לו קשר עם העולם וענייניו. לכן עשיית העגל לא פגעה בו, אף שידע בכיורו שבני-ישראל עשו עגל. רק לאחר שירד מן ההר וראה את העגל, 'נגע' בו הדבר, והשליך את הלוחות.

(לקוטי שיחות כרך י, עמ' 176)

כי עם קשה ערף הוא וסלחת (לד,ט)

האם העובדה שישאל האם עם קשה ערף היא סיבה לסליחת עונותיהם?

אלא כוונת הכתוב היא: המידות הטובות שמאפיינות את בני-ישראל – רחמנות, בושה וגמילות חסדים – מצויות בהם בבחינת "קשה ערף", כלומר: בחינת ובתוקף רב, ולא רק כדי לצאת ידי-חובה. לכן ראויים הם ל"וסלחת".

(ספר השיחות ת"ש עמ' 176)

פרשת כי־תשא

מר דרור (לכג)

בעיר יקטרינוסלב נפטר חסיד אחד, ר' מרדכי שמו. כיבדו את רב העיר, הרה"ג ר' לוי־יצחק שניאורסון ז"ל, להספידו. הדבר היה בשבוע פרשת כי תישא.

תוך כדי הספד התריע ר' לוי־יצחק על המצב הרוחני הירוד ששרר אז ברוסיה, והזכיר את מאמר רז"ל (חולין קלט), "מרדכי מן התורה מניין? דכתיב מר דרור, ומתרגמין מירא דכיא". אף מצבנו כיום במדינה זו – המשיך רבי לוי־יצחק – הוא בבחינת "מר דרור": רבים חושבים כי השלטון הביא חופש ו'דרור' ליושבינו, אך לאמיתו של דבר המצב הוא 'מר' מאוד – "מר דרור"...

(תולדות לוי־יצחק עמ' 274)

ועשית אותה קטורת (ללה)

הרמב"ם בספרו מורה נבוכים (ח"ג פמ"ה) כותב:

"וכאשר היו שוחטין... בהמות רבות בכל יום, ומחתיכין בו הבשר ושורפין ורוחצין בו את הקרב והכרעיים, אין ספק שאילו היו מניחים אותו על זה העניין, היה ריחו כריח מקומות הבשר, מפני זה ציווה להקריב בו הקטורת שתי פעמים בכל יום... להטיב ריחו וריח בגדי כל העובד בו".

פעם שאל אחד החסידים את כ"ק אדמו"ר הזקן: וכי ייתכן לומר שעבודת הקטורת, שהיא עבודה נעלית ביותר, לא באה אלא כדי להעביר ריח לא־נעים של הקרבנות?!

ענה לו הרבי: ידוע שעל מקריב הקרבן היה להתחרט על חטאיו ולשוב בתשובה שלמה; רק אז היה עונו סר ומתכפר על־ידי הקרבן. אך היו פעמים שהתשובה לא היתה כדבעי, ונותר קצת 'סירחון' מהחטא – את זאת סילקה הקטורת.

(שמועות וסיפורים, כרך ב, עמ' 63)

* * *

הוסיף כ"ק אדמו"ר הצמח־צדק:

משל למה הדבר דומה? לאדם שחטא לחברו ופיסו בדברים. חטא פעם אחת, נתרצה החבר; חטא פעם שנייה ושלישית – לא נתפייס החבר אלא בריבוי דברים.

ולכאורה: מכיוון שלאחר חטאו הראשון מחל החבר, מדוע אפוא לא ייחשב חטאו בפעם השנייה והשלישית כחטא ראשון? מכאן עולה כי אדם שסרח, אף־על־פי שביקש מחילה ונמחל לו, מכל־מקום מעט ריח רע עדיין נותר.

אף בחטאים ועוונות כן. אמנם הקרבן שמקריב האדם פועל שה' יסלח לו על עצם החטא, אך בכל־זאת, 'ריח' מהחטא – עדיין נשאר. וכדי לבטל גם 'ריח' זה, באה הקטורת לאחר הקרבן.

(מפי השמועה)

ושמרו בני־ישראל את השבת (לא, טז)

אמרו רז"ל (בבא קמא נ): "הקב"ה מדקדק עם סביביו (צדיקים הדבקים בו, רש"י) אפילו כחוט השערה".

ז. ועל־פי זה יש לבאר גם מעלת שמחת פורים לגבי מקרא מגילה:

מגילה – שנעשית חלק מספרי קודש, כמו שאר כ"ד ספרי קודש דתנ"ך³⁰ – ענינה תורה, שהיא באופן של אתערותא־דלעילא שמצד עצמה (כנ"ל במאמר אדמו"ר הזקן). ולכן יש בה הגבלות – בדקדוק התיבות כו', בקריאתה פעם אחת בלילה וביום, ובהגבלת זמנה עד ט"ו ולא יותר.

ויש להוסיף בדיוק הגבלת זמן מקרא מגילה עד ט"ו דווקא – שבוה מרומז שעניין מקרא מגילה

יעורר בבחינת עצמות אור אין־סוף במדריגה היותר נעלה משהיה מתעורר מצד עצמות אור א"ס ב"ה. . שהרי על־ידי אתערותא־דלעילא שמצד עצמו יומשך למטה בעולמות על־ידי ריבוי צמצומים והלכשות שונות לפי ערך המקבלים כו', מה שאין כן מה שעל־ידי אתערותא־דלתתא יתעורר אתערותא־דלעילא הנה יומשך מלמעלה בסדר השתלשלות בצמצומים והלכשות כו', שהרי הנסים והנפלאות שהיו בימי מרדכי ואסתר. . המה למעלה מן ההשתלשלות ולא לפי ערך המקבלים

מעלת פורים גדולה יותר ממעלת שבת, ולכן הסדר

הוא שתחילה צריך להיות יום השבת, ואחר כך

יכולים לבוא לעניין פורים

שייך לבחינת הגילויים (ולא לעצם שלמעלה מגילויים), ולכן זמנה עד ט"ו, שבו קיימא סיהרא באשלמותא³¹, שלימות הגילוי, מה שאין כן לאחרי ט"ו, שאור הלכנה פוחת והולך, היפך עניין האור והגילוי – אין זה הזמן למקרא מגילה שקשור עם בחינת הגילויים דווקא.

ועיקר עניין פורים שבו היתה המסירות נפש של בני־ישראל ועל־ידה נתעוררה מדריגה היותר גבוהה באתערותא־דלעילא, שעל זה נאמר "ליהודים היתה אורה", בלשון מפעיל שעושה וממשיך את אור התורה, היינו, שורש ומקור האור, ועד לבחינת העצמות (כנ"ל במאמר אדמו"ר הזקן) – מודגש בשמחת פורים דווקא, שהיא באופן שלמעלה מהגבלות, בכל ג' העניינים האמורים לעיל.

ז. ומזה מובן גם מעלת (שמחת) פורים לגבי שבת – שלכן עושים תחילה שבת, ולאחרי זה באים לדרגה היותר נעלית של שמחת פורים:

נתבאר לעיל (ס"א) ששבת "שמחתו תלויה בידי שמים", "שבת מקדשא וקיימא", מה שאין כן פורים "שמחתו תלויה בבית־דין", כמו כל

כלל כו', וזהו רק מפני שהיה אתערותא־דלעילא שעל־ידי אתערותא־דלתתא דווקא.

וזהו הטעם גם כן שבפורים קיימו מה שקיבלו

בסניני²⁷, לפי שבמתן־תורה כפה עליהם הר כגיגית²⁷

– העניין הוא שהיה אז אתערותא־דלעילא שמצד

עצמו. . בלתי התעוררות מלמטה. . שהרי לא היה

להם מסירת־נפש בשעת מתן־תורה מצד עצמם

. . ולכן לא נתקיימה התורה אצלם רק החלו

לעשות²⁸ כו'. אך כפורים על־ידי מסירת נפש. .

אתערותא־דלעילא שהיה אז על־ידי העלאת מ"ן

דנשמות ישראל היה יותר נעלה במדריגה משהיה

מתעורר מצד עצמו, עד שקיימו מה שקבלו.

וזהו ליהודים היתה אורה, פירוש כי התורה

נקראת אור, כמו שכתוב²⁹ ותורה אור, והעניין

הוא דלשון תורה, הוא ההוראה והלימוד שיש

כבר בחכמות והשכלות שנקראים אור. . ועל־

ידי מסירת נפש דווקא שהיה כפורים. . הגיעו

למקור התורה הנקרא אורה בלשון מפעיל שעושה

וממשיך את האור דתורה להיות מציאות חכמה

כו'.

(27) שבת פח, א.

(28) אסתר ט, כג.

(29) משלי ו, כג.

(30) ראה לקו"ש חט"ז ע' 352. וש"נ.

(31) ראה זח"ב רטו, א. ועוד.

הפנימיים של מיטיבו, שכן הנוקק צריך לקבל הסיוע הנצרך למלא חסרונו, כן הדבר לגבי מי שסובל מחסרון רוחני. ברור שכאשר עוסקים במשימת קודש זו בהתנדבות, ולא במסגרת תפקיד רבני או רשמי נושא שכר, זוהי זכות גדולה יותר, והעושה כן גם מסוגל להשפיע יותר וגם ראוי לתוספת כבוד.

את קורת רוחי הרבה על שהנך מזכה את הרבים. עיסוק מסוג כזה בצורכי ציבור נחוץ ומבורך גם שלא מתוך אהבת הזולת, ועל אחת כמה וכמה כשבא ממניע טהור ולשם שמים. במובן זה אין הבדל בין צדקה רוחנית לצדקה גשמית, וכשם שהנוקק לסיוע גשמי אינו צריך להתחשב במניעים או בכוונות

התחתון, שזהו עניין "למעשה ידיך תכסוף"³⁴. ולכן, אף שנחת־רוח זה הוא למעלה מעלה עד בעצמותו יתברך, מכל מקום, כיון שהמשכה היא מצד התחתון [שעבודת הנבראים מגעת ומעוררת בהעצמות], אזי המשכה היא כפי אופן התחתון³⁵; והמעלה באתערותא־דלעילא שבאה מצד עצמה – שכיון שההתעוררות היא (לא על־ידי עבודת התחתון, אלא) מצד עצמה, אזי המשכה היא באופן כפי שהוא למעלה.

ח. ועל־פי זה יש לבאר גודל מעלת יום השבת שלאחרי פורים – יום שבת קודש זה, ט"ז אדר: בשבת שלפני פורים ישנה רק מעלת האתערותא־דלעילא שמצד עצמה שמצד זה היא גם נתינת כוח לאתערותא־דלתתא והאתערותא־דלעילא שעל־ידה; ואילו בשבת שלאחרי פורים, ובפרט כשחל בט"ז אדר שבו יש (לפעמים) שמחת פורים, ישנם ב' המעלות גם יחד: מעלת האתערותא־דלתתא שמגעת ומעוררת בעצמות, וביחד עם זה, שהמשכה היא (לא כפי אופן התחתון, אלא) כפי שהוא למעלה. ויש לומר, שזהו גם תוכן עניין "מיסמך גאולה לגאולה", "פורים לפסח"³⁶: פורים – ענינו מעלת האתערותא־דלתתא. ופסח – שבו היתה היציאה ממצרים מצד הקב"ה (מלמעלה למטה) – ענינו מעלת אתערותא־דלעילא שמצד עצמה. ועניין "מיסמך גאולה לגאולה" הוא – חיבור ב' המעלות גם יחד.

(ראשי־פרקים מהתוועדות ש"פ תשא, ט"ז אדר ה'תשח"י. תורת מנחם כרך כב עמ' 178-185)

34) איוב יד, טו. וראה של"ה שער הגדול (כט, ב ואילך) בארוכה. עבוה"ק חלק העבודה בתחלתו.
35) ראה עד"ז תו"מ סה"מ תמוז ע' כח והערה 50.
36) מגילה ו, סע"ב ובפרש"י.

המועדים ש"ישראל דקדשינהו לזמנים". ונמצא, ששבת הוא באופן של אתערותא־דלעילא שבאה מצד עצמה, מה שאין כן שמחת פורים היא באופן של אתערותא־דלעילא שבאה על־ידי אתערותא־דלתתא. וכיון שגדלה מעלת אתערותא־דלעילא שבאה על־ידי אתערותא־דלתתא יותר מאתערותא־דלעילא שבאה מצד עצמה, לכן גדלה מעלת שמחת פורים לגבי שבת. ולכן צריך להיות תחילה ההכנה של שבת, ולאחרי זה יכולים לבוא למעלת שמחת פורים (כמו שמילה היא לאחרי השבת).

ז. ויש להוסיף בביאור עניין השבת שהוא הכנה לשמחת פורים – שזהו (לא רק מפני ששבת הוא למטה מפורים, אלא) גם מפני שיש בו מעלה לגבי פורים:

ונקודת הביאור בזה – שיש גם מעלה באתערותא־דלעילא מצד עצמה לגבי אתערותא־דלעילא שבאה על־ידי אתערותא־דלתתא, כי האתערותא־דלעילא שבאה על־ידי אתערותא־דלתתא היא לפי ערך עבודת האדם, מה שאין כן האתערותא־דלעילא שמצד עצמה היא ממקום נעלה יותר שאין אתערותא־דלתתא מגעת שם³². ומצד מעלתה של אתערותא־דלעילא זו, הרי היא גם נתינת כוח לאדם שתהיה עבודתו באופן דאתערותא־דלתתא שעל־ידה תהיה אתערותא־דלעילא³³.

ואין זה בסתירה למבואר לעיל שדווקא "על־ידי אתערותא־דלתתא גורם מדריגה היותר גבוה באתערותא־דלעילא בבחינת העצמות" – כי, מעלת אתערותא־דלעילא שבאה על־ידי אתערותא־דלתתא שמגעת בבחינה גבוה יותר מאתערותא־דלעילא שבאה מצד עצמה, היא, מצד הנחת־רוח שנעשה למעלה על־ידי עבודת

32) ראה לקו"ת שה"ש כג, ד ואילך. המשך תער"ב ח"ב ע' תשעו ואילך. ובכ"מ.

33) ראה תו"מ סה"מ ניסן ע' קפב. ובכ"מ.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'
ישירות הביתה באמצעות הדואר
מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

סוף סוף ייגאלו כל ישראל

"רווח והצלה יעמוד ליהודים"

כ"ק מו"ח אדמו"ר מבאר החילוק שבין הגאולה הראשונה והגאולה האחרונה לשאר הגלויות שבינתיים – שבשאר הגלויות נגאלו חלק מבני ישראל אבל מקצתם נשאר בגלויות, מה שאין כן בגאולה הראשונה, גאולת מצרים, נגאלו כל בני ישראל, ואפילו יהודי אחד לא נשאר במצרים, וכמו כן נאספו ונלקטו כל ניצוצות הקדושה, ובלשון חז"ל "עשאוה (לארץ מצרים) כמצודה שאין בה דגן... כמצולה שאין בה דגים", ועל־דרך זה בגאולה מהגלות האחרונה, גלותנו זה, ייצאו כל בני ישראל מהגלות.

דבר ברור הוא שבגאולה מגלותנו זה – בין אם תהיה "בעתה" ובין אם תהיה באופן ד"אחישה" (ומסתבר לומר שעשוי הרי זה כבר "בעתה") – ייגאלו כל בני ישראל, "כל היהודים אשר בכל מלכות אחשוורוש", מלכו של עולם ש"אחרית וראשית שלו", הן היהודים שבדורנו והן היהודים שהיו בכל הדורות שלפני זה;

אלא מאי, חלקם זקוקים לתיקון, ובתיקון שלהם תלויה ביאת המשיח – צריכים לידע אפוא ש"רווח והצלה יעמוד ליהודים", וכל אחד ואחד צריך להשתדל שיהיה לו חלק בפעולת הרווח והצלה ליהודים, שלא יהיה באופן ד"את ובית אביך תאבדו", שיאבד ח"ו את הזכות שבדבר...

ועל־דרך זה בענייננו: כשם שמרדכי השתדל בהצלת כל היהודים, ופעל אצל כולם שלא עלתה אצל אחד מהם מחשבת חוץ ח"ו, ועל־ידי זה נגאלו "כל היהודים אשר בכל מלכות אחשוורוש" – כמו כן כאשר מתנהגים באופן וסדר זה גם עכשיו, מבטלים סוף־כל־סוף את כל ההעלמות וההסתרים, ופועלים אצל כל בני ישראל שמבלי הבט על מעמדם ומצבם יכריזו: "אם למוות אם לחיים אנו עמך" – מצד מסירות־נפש, ובמשך הזמן, לאט לאט, יפעלו עליהם שיומשך אצלם גם במחשבה דיבור ומעשה.

ועל־ידי זה – "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר":

אצל כל היהודים, גם אלה שהיו בעבר תחת השליטה... דיצירה – גם אצלם יהיה "אורה ושמחה וששון ויקר", הן כפשוטו, והן כדרשת חז"ל "אורה זו תורה כו' ויקר אלו תפילין", עליהם נאמר "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", "אלו תפילין שבראש", היינו, שאפילו "כל עמי הארץ" רואים בגלוי שמתהלך יהודי שנקרא עליו שם ה', כיוון שניכר עליו ה"תפילין שבראש" – כפי שפירש רבינו הזקן הדיוק "תפילין שבראש" (ולא על הראש), "אין קאפ".

ואז נעשית השמחה האמיתית – "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" – שלא יודעים באיזה עניין נעשית פעולה גדולה יותר: האם פעלו יותר בהתעסקות עם יהודים שייכים ל"ברוך מרדכי", כאלה ש"מעלין ולא מורדין", או שמא פעלו יותר עם יהודים שהיו שייכים ל"ארור המן", כאלה ש"מורדין ולא מעלין"... ולמה לא יודעים ("לא ידע") – כיוון שרואים ששניהם עומדים בעומק רום, ושניהם קשורים עם עצמות ומהות אין־סוף ברוך־הוא!... ש"לא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מורידך"...

וכן תהיה לנו – כשהרבי יוציא את כולנו מהגלות ויוליכנו לגאולה השלימה והאמיתית, במהרה בימינו ממש.

(משיחת פורים תשי"ב; תורת מנחם כרך ה, עמ' 55:53 – בלתי מוגה)

"אני ב"ה בקו הבריאות, זכיתי לאשת חיל של ממש, המסייעת לי בכל תחום אפשרי. בלעדיה לא הייתי מסוגל לעשות אפילו חלק קטן מן העבודה הברוכה שלי. אני מתפלל בכל יום לשלומה ולטובתה, במובנים רבים היא אשה מיוחדת במינה.

"תמיד האמנתי שהפרנסה שלנו באה בזכות המזל של אשתי. כיום העול הזה הוא למעלה מכוחותיה, והיא סבורה שעלי למכור חלק מן העסק, אפילו חלק גדול. אני נוטה להסכים לדעתה, כך יוקל העומס המוטל על כתפיה, וגם לי יתאפשר להקדיש יותר זמן לפעילות לטובת הכלל. אני משוכנע שתתן את ברכתך לכך. (מובן שאמשיך לעבוד בחברה).

"אני מקווה שאמצא ראוי לקבל את תשובתך". מענה הרבי למכתבו זה לא איחר לבוא, ובו נאמר:

לשאלתך אודות צמצום הפעילות העסקית כדי לפנות יותר מזמנך ומזמן הגב' בט לעשייה למען הכלל, ראוי שתמכרו רק חלק מן העסק, וגם אז לא חלק גדול, בעיקר מכיוון שיכולת האדם להשפיע בפעילותו הציבורית היא פועל יוצא של היקף עסקיו ומסחרו. בטוחני שהגב' בט תוסיף לעבוד בעסק, לכל הפחות במשרה חלקית.

הנני מצפה לבשורות טובות מכם, ובכלל זה שבתכם ובעלה נקלטו היטב, הן בגשמיות והן ברוחניות.

ברכה לך ולבני ביתך לחג שמח ולהתעלות ולקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

כשהמניע טהור ולשם שמים

הנה מכתב ששיגר אליו הרבי בתקופה מוקדמת יותר:

ט' מרחשון ה'תשכ"ט, ברוקלין, נ.י.

מר יהושע מרדכי בט

רח' קנטרברי 67, הרטפורד, קונטיקט 06112

שלום וברכה,

מאשר קבלת מכתבך עם הנספחים שצירפת

לפני זמן מה.

לברכותי הטלפוניות הנני מוסיף ומעלה על הכתב

הללו, מאות רבות של דולרים, מצטרף לדעתי, לערך הרוחני של קשירת אנשים נוספים לעם ישראל על־ידי מצוות התפילין".

בשליחות הרבי

באחת מנסיעותיו הראשונות לארץ, בשנת תש"ך (1960), הטיל הרבי על יהושע־מרדכי משימה יוצאת דופן: לנסות ולשכנע כמה מפלגות דתיות ליצור חזית דתית מאוחדת. הרבי ידע שדלתותיהם של הרב מנחם פרוש, חבר־כנסת מטעם אגודת ישראל, ושל מנהיגות תנועת המזרחי, תהיינה פתוחות לפניו. היתה לו גישה הן לאנשי פועלי אגודת ישראל, הן לאדמו"רי חצרות חסידיות שונות ואף לרב כהנמן מפוניבז'.

הרב בט קנה לו מעמד זה בזכות רוחב דעתו ואורח חייו, ששיקף אמונה מוצקה ביכולת האדם לאמץ לעצמו דרך בעבודת ה' ולשלב בה את הטוב שבכל אחת מן הדרכים הקיימות. הרב בט אכן נפגש באותו ביקור עם מנהיגים פוליטיים מן הסייעות והפלגים השונים בעולם הדתי והחרדי, אך למרבה הצער לא הניבו פגישות אלה תוצאות מעשיות.

העסק נחוץ להשפעה הציבורית

לצד פניותיו של צ'רלס בט אל הרבי בענייני כללי ישראל, נועץ בו לא אחת בנושאים אישיים. בשנת תשל"א כתב לרבי:

"חתני לארי הלפרין, בתי מרים ושתי בנותיהם שוהים כרגע במרכז הקליטה בכפר חב"ד, ומתכוונים להשתקע בישראל.

"הרב נחמן כץ, בתי יהודית (judy) ושני ילדיהם מתגוררים בחיפה. הרב כץ מלמד השנה מתמטיקה בטכניון.

"אהרן בט, אילת וילדיהם נמצאים בהמילטון שבאונטריו (מקום מושבו של הרב מ. גרין). אהרן מרוצה מעבודתו ועושה בה חיל, וכן מצליח לפעול ולהשפיע במסגרת הקהילה היהודית. הוא אינו מתכנן בשלב זה לעלות לישראל.

אי־שִׁיבֹר בשליחות הרבי

מסכת התכתבות מרתקת של הרב יהושע מרדכי בט (תרס"ה) – תשל"ח) עם הרבי • אף שלא היה חסיד חב"ד, נצמד להדרכת הרבי ולהוראותיו לכל אורך הדרך, גם בתחום האישי, ופעל בדרכים לא־רשמיות בתחומים רבים, בעידודו ובהכוונתו הישירה • בין הדברים פעל ל'חלוקת הש"ס' בארגונים 'תורה ומסורה' ו'איחוד קהילות האורתודוקסים', וסייע לחלוקת זוגות תפילין • רשימה ראשונה

בט", שנדפס בארץ־ישראל בשנת תשס"ז (עמ' 89-90, 99-100, 115-125) על־ידי בני משפחתו, בעריכת מרים בט־הלפרין (תרגום מאנגלית מיכל שטרן).

רבו המובהק – הרבי

עוד כתלמיד צעיר ב'מתיבתא תורה ודעת', שאותה הקים הרב שרגא פייבל מנדלוביץ בשנת תרפ"ו, השתתף התלמיד יהושע־מרדכי בשיעורים שהעביר הרב, כמו תנ"ך, תניא, ספרי חסידות אחרים, וכן ספרי מוסר (שיעור תניא קבוע התקיים בבית הרב, בימי ראשון בערב).

מהרב מנדלוביץ קיבל לראשונה את אהבתו לחסידות. משם הדרך להפצת תורה וקירוב לבבות ליהדות היתה קרובה. עם פטירת הרב מנדלוביץ, בשנת תש"ח, ביקש לו דמות רוחנית, בעלת אישיות סוחפת, השופעת אהבה וחום, אשר תגלה הבנה למשימות שנטל עליו, וכך, אחרי חיפושים, מצא את הרבי.

במכתב אל הרבי מכ"ז באדר־ב תשל"ג הוא כותב:

"מבלי להתגאות חס ושלום, הייתי רוצה

ההוראה "בכל דרכיך דעהו" הייתה נר לרגליו של העסקן היהודי רבי־הפעלים הרב יהושע מרדכי בט, והוא נהג לצטט אותו בהזדמנויות רבות.

למחייטו עבד בעולם העסקים, אך חייו היו מוקדשים לקירוב יהודים לתורה ולמצוות. הוא כיהן בהתנדבות כרב קהילת 'ישראל הצעיר' בכדטפורד קונטיקט, ופעל רבות בארגונים 'תורה ומסורה' ו'איחוד קהילות האורתודוקסים' בארצות־הברית. מסתבר שרבות מפעולותיו היו הוראות ישירות של הרבי, וכמו־כן זכה לעידוד רב ולהדרכת הרבי בצעדים רבים בחייו, ובדרך זו הצליח לפעול בהיקף נרחב ביותר.

הרב בט (או כפי שנקרא בכינויו צ'רלס בט) עמד בקשר עם רבים מגדולי התורה בארצות־הברית, אך את מירב התמיכה והדחף שנוקק להם בפעילותו במישור המקומי והארצי שאב, לדברי בני משפחתו, מהרבי נשיא דורנו.

הרב בט, כיהודי חס, חדור תחושת שליחות, נועץ ברבי לעיתים קרובות ונהג על־פי הוראותיו. הרבי פנה אליו תמיד בשמו העברי המלא "יהושע מרדכי" וגילה בקיאות מדהימה בכל ההיבטים של פעילותו הציבורית במשך כחצי יובל שנים.

רשימתנו זו היא מתוך הספר "דרכו של מר

להאמין שהשם־יתברך העניק לי, הקטן, ימים או שנים לאחר מחלתי הקשה, כדי להרחיב את לימוד התורה. לכן בחרתי לעסוק בתחום זה, אשר הקיף מעט מאוד אנשים עד היום. אני תפילה שהקב"ה ייתן לי עוז ותבונה להמשיך ולפעול בנושא, ביחוד בקרב תלמידי ישיבות ומבוגרים". ועוד קטע ממכתבו אל הרבי בעניין חלוקת הש"ס:

"כפי שהמלצת, התחלתי לעסוק באופן פעיל בנושא חלוקת הש"ס. בוועידת המנהלים האחרונה של 'תורה ומסורה' התקבלה החלטה לחלק את הש"ס ולקיים סיום בוועידה הבאה. פעלתי בעניין זה מאחורי הקלעים, ואני מקווה שיעלה יפה".

פנסאי המצית את הניצוץ

לצד היוזמה לחלוקת הש"ס, שהועלתה בוועידת מנהלי 'תורה ומסורה', החל בחלוקת ש"ס נוספת ב'איחוד קהילות האורתודוקסים באמריקה'. יעדיו מפורטים במכתב שכתב לילדיו באותה תקופה:

"המשימות העומדות בפניי היום הן: (1) להרחיב את מבצע חלוקת הש"ס ב'איחוד קהילות האורתודוקסים' כך שיכלול אלף רבנים נוספים לפחות.

(2) לדאוג שחלוקת הש"ס בין מנהלי 'תורה ומסורה' תוכתר בהצלחה".

הרב בט הכין טיוטת מכתב למשלוח לכל המשתתפים בחלוקת הש"ס במסגרת קהילות האורתודוקסים באמריקה.

על פעילות זו כתב לילדיו: "בטוחני שתשמחו לשמוע כי הרב שמשון רפאל וייס הגיע ביום חמישי לביקור של כמה שעות ונשאר עד סביבות השעה 19:30 בערב. אתם, בוודאי, יכולים לחוש כמוני, את התענוג והכבוד שחשתי על שזכיתי לארח אותו כאן. בין יתר הדברים עליהם שוחחנו, החלטנו שאנסה למצוא לומדים לעשרים הקטעים האחרונים של הש"ס שעדיין לא הוקצו בידי 'איחוד קהילות'. בעיני הרבי היה יהושע מרדכי שליח המזכה את הרבים. במכתב ששיגר אליו נשא עליו את

המשל המתאר פנסאי, המדליק את פנסי הרחוב, ומשול לאדם המפיץ תורה על־ידי הצתת הניצוץ בעוד ועוד נשמות של יחידים.

הרבי הכיר פעילות זו היטב והתייחס לכל מפעל ומשימה שהרב בט הציג בפניו. הרב בט הגה, יזם ותכנן, והרבי אישר, עודד וייעץ. מדי פעם הוסיף הרבי הצעות הקשורות למבצעים שקידם בעצמו באמצעות חסידיו ושליחיו, כמו לימוד תניא, הנחת תפילין וכדומה.

וכך כתב לו הרבי באחד מאיגרותיו אליו: בטוחני ששמעת שהדפסנו מחדש את איגרת התשובה של רבנו הזקן במהדורה מיוחדת, כדי להקל על הלומדים והמפיצים חיבור חשוב זה. נוסף לכך גם פרסמנו איגרת זו של רבנו בתרגום לאנגלית, כדי שכל החפץ ללמוד יזכה בכך. נחת רוח רבה ביותר תהיה לי לדעת שהנך כולל גם הפצת איגרת התשובה בפעולותיך ומאמצייך להפיץ תורה ואידישקייט. בכורכו אותו כחלק שלישי של ספרו ספר התניא, שהוא ספר של בינונים, הדגיש רבנו הזקן את חשיבות המאמר, שהוא לא רק לצדיקים וכיוצא־בזה אלא גם לבינונים ויהודים פשוטים, שמתוך זה יכולים להתחזק וללכת מחיל אל חיל בעבודת ה'...

מבצע (חלוקת) תפילין

במכתב שכתב לילדיו בישראל בשנת תשל"ב (1972), המריץ אותם הרב בט להשתתף בחלוקת תפילין, אחת הפעילויות שהרבי עודד מאוד. וכך כתב:

"הרב אביגדור התקשר אלי לפני מספר דקות. אוכל לקבל ממנו בסביבות 25 זוגות תפילין. לארגון הארצי של 'ישראל הצעיר' יש כמאה זוגות, אדאג שהם יישלחו אליכם. הייתי רוצה שאתם, משפחת בט והלפרין, תעבירו אותם לאנשים שינצלו אותם היטב. כזכור לכם, הרב מיידינצ'יק (ראש הוועד המקומי בכפר חב"ד) רצה בהם מאוד, וגם אתה, לארי, סיפרת לי על הצורך בתפילין. שילחו לי בבקשה תצלומים שלכם, כשאתם מוסרים תפילין לאנשים הזקוקים להם. ייתכן שהתמונות יסייעו לי להשיג זוגות נוספים. ערכם הכספי של התפילין